مدیریت بر آموزش سازمانها سال سیزدهم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۳ شماره صفحه ۱۵۱-۱۲۱

ارایه مدل مفهومی عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان (رویکرد فراترکیب)

پریناز رحمانی باروجی، دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران
***میترا عزتی**، دانشیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران.
جواد پورکریمی، دانشیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران
علی اکبر ارجمندنیا، استاد گروه روان شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده
امروزه سرمایه‌های فکری و استعداد ازجمله منابع استراتژیک در راستای کسب موفقیت سازمان‌ها محسوب می‌شوند. شناسایی درست استعدادها از همان سال‌های اولیه زندگی افراد، به‌خصوص در نظام آموزش‌وپرورش، باعث اتخاذ تصمیمات صحیح و معقول توسط افراد در زندگی تحصیلی و کاری می‌شود. به‌منظور تحقق هدف مقاله، پژوهش‌هایی که تاکنون در حوزه استعدادیابی دانش‌آموزان انجام شده، مورد جست‌وجو و بررسی قرارگرفته و در مسیر ذکر شده از روش هفت مرحله‌ای باروسو و ساندلوسکی استفاده شده است. در این راستا، با استفاده از کلیدواژه‌های مربوط به عوامل مؤثر در شناسایی دانش‌آموزان، جست‌وجو در پایگاه داده‌های داخلی در بازه زمانی ۱۴۰۲ — ۱۳۸۵ و پایگاه داده‌های خارجی در بازه زمانی ۲۰۲۳ – ۲۰۰۸ انجام پذیرفت و از ۳۸۰ منبع اولیه یافت شده با غربالگری منابع اولیه به ۳۳ منبع نهایی دست‌یافته شد. با بررسی منابع منتخب نهایی، در ابتدا تعداد ۴۹۷مفهوم اولیه از مقالات مورد مطالعه استخراج گردید که پس از چندین جلسه مرور مفاهیم اولیه و دسته‌بندی آن‌ها در نهایت، ۲۶ مضمون اولیه، از مفاهیم اولیه به دست آمد و سپس با روند کدگذاری ثانوی، عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان در نهایت در قالب ۸مضامین ثانویه خلاصه شدند. برای محاسبه پایایی تحلیل فراترکیب از ضریب کاپا استفاده گردید که با استفاده از نرم‌افزار SPSS عدد معناداری ۰/۰۱ و مقدار شاخص ۸۱۳/ ۰ محاسبه شد که نشان‌دهنده پایایی خوب و مناسبی است. همچنین برای بررسی روایی پژوهش نیز یافته‌ها در اختیار پنج نفر از متخصصین و مفسران تحقیق کیفی قرار گرفت که پس از بازنگری فرآیند مطالعه، نتایج کیفی را تایید کردند. مضامین اصلی به‌دست‌آمده عبارتند از: عوامل خانوادگی، معلم، عوامل فردی، نظام مدرسه، نظام آموزش کشور، شرایط جامعه و کشور، فناوری اطلاعات و دیجیتال، فرایندهای عرصه‌های بین‌المللی.

واژگان کلیدی: استعداد، عوامل مؤثر در شناسایی استعداد، دانش‌آموزان، فراترکیب

* نویسنده مسئول: ezati.m@ut.ac.ir
دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۲/۲۳ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۴/۲

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]
[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

Managing Education in Organizations Vol.13/No.2/ Summer 2024 Page 121-151

Presenting a Conceptual Model of Factors affected the idenfying students' talents (Meta Synthesis Approach)

Parinaz Rahmani Barouji, PhD Candidate of Educational Administration, Department of Educational Administration and Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

*__Mitra Ezati,__ Associate Professor, Department of Educational Administration and Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

Javad Pourkarimi, Associate Professor, Department of Educational Administration and Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

Ali Akbar Arjmandnia, Professor Department of Psychology and Exeptional Childeren Education. Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

Today, intellectual capital and talent are among the strategic resources for the success of organizations. The correct identification of talents from the very early years of people's lives, especially in the education system, makes people make correct and reasonable decisions in their academic and work life. Therefore, in order to fulfill the purpose of the article, the researches that have been conducted in the field of identifying talents of students have been searched and reviewed, and the seven-step method of Sandelowski and Barroso has been used in the mentioned path. In this regard, by using the keywords related to the factord affected the talent identification of students, a search was made in internal databases in the period of 1385-1402 and foreign databases in the period of 2008-2023 and 380 primary sources were found. By screening the initial sources, 33 final sources were achieved. By examining the final selected sources, at first, a number of 497 primary concepts were extracted from the studied articles, and after several sessions of reviewing the primary concepts and categorizing them, finally, 26 primary themes were obtained. Then with the process Secondary coding, the factors affected identifying the talents of students were finally summarized in the form of 8 secondary themes. Kappa coefficient was used to calculate the reliability of meta synthesis analysis, which was calculated using SPSS software to be 0.01 and the index value was 0.813, which indicates good and appropriate reliability. Also, to check the validity of the research, the results were provided to five experts and commentators of qualitative research, who confirmed the qualitative results after reviewing the study process.The main themes obtained are: Family, Teacher, Individual factors, School System, Country's Education System, Society and Country Conditions, Information and Digital Technology, Processes of International Arenas.

Keywords: Talent, Effective Factors in Talent Identification, Students, Meta Synthesis

* Corresponding author: ezati.m@ut.ac.ir

Receiving Date: 12/5/2024 Acceptance Date: 22/6/2024

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

مقدمه

تربیت و توسعه استعداد درگذشته به دلیل رفع نیازهای افراد انجام می‌پذیرفت. اما آنچه در واقعیت باید به آن توجه داشت این است که نمی‌توان توان فرد را از جامعه، محیط و ارتباطات اجتماعی جدا در نظر گرفت(Bakhtiyari Ramezani et al. ,2022). لذا تربیت و توسعه استعداد بهتر است از مقطع آماده کردن کودکان برای ورود به اجتماع شروع شده و از سمت نگرانی برای نیازهای فردی به سمت گرایش‌های اجتماعی تغییر داد(Chowkase & Watve, 2022) . پژوهشگران در مباحث رشد، یادگیری و آموزش، بخش عمده‌ای از مباحث خود را به تفاوت‌های فردی در استعداد اختصاص می‌دهند. شناخت و پرورش استعدادها برای پیشرفت فردی و اجتماعی بسیار مهم است. شناسایی زودهنگام و حمایت مناسب می تواند افراد را برای دستیابی به پتانسیل کامل خود توانمند کند و به طور معناداری به جهان کمک کند(Peters & Gagné, 2011). استعدادها به‌عنوان مجموعه‌ای از توانمندی‌های به‌صورت جمعی از خصوصیات ژنتیکی، تجربیات خانه و مدرسه و علایق و سبک‌های یادگیری منحصربه‌فرد دانش‌آموزان شناخته می‌شود(Feldhusen,1994) . دانش‌آموزان، در حوزه آموزشی، بخش زیادی از زمان خود را در مدرسه سپری می‌کنند و زیر نظر مسئولین مدرسه دوره آموزشی خود را طی می‌کنند، لذا مدرسه و مسئولین آموزشی می‌توانند با شناسایی درست ویژگی‌های فردی و استعداد دانش‌آموزان، باعث هدایت صحیح دانش‌آموزان در جهت زندگی تحصیلی و کاری می‌شوند(Petruța, 2013; Swiatek, 2007). بررسی عوامل مؤثر در کشف استعداد دانش‌آموزان اهمیت زیادی دارد زیرا شناخت عوامل مؤثر در کشف استعدادهای دانش‌آموزان به مدارس و مربیان کمک می‌کند تا برنامه‌های آموزشی مناسب‌تری طراحی کنند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل برنامه‌های تقویتی، کلاس‌های ویژه و فعالیت‌های آموزشی خارج از کلاس درس باشند که بر اساس نیازها و استعدادهای دانش‌آموزان تنظیم می‌شوند(Olszewski-Kubilius et al., 2022; Horn, 2015; Schlichter, 2023) . درکل تعریف یکسانی و منفردی در عصر حاضر از معنای استعداد وجود ندارد و از منظر صاحب نظران مختلف دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد اما آنچه که مهم و ضروری جلوه می‌نماید وجود مشاوران در راستای توسعه اصطلاح استعداد در مدیریت افراد توانمند با ویژگی‌های منحصربه‌فرد می‌باشد(Tansley, 2011) . در منابع مختلف تعاریف متعددی از استعداد ذکر گردیده است که در جدول (۱) به شماری از تعاریف اشاره گردیده است:

جدول ۱: تعریف استعداد از دیدگاه صاحب‌نظران

صاحب‌نظران	تعریف
Joseph Renzulli (2016)	باید سه عنصر خلاقیت، تعهد کاری و توانایی بالاتر از سطح متوسط را مورد توجه قرارداد.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

Tannebaunm "Sea Star" model	این الگو کودکان استعداد برتر را از جنبه روانشناسی و تربیتی مورد بررسی قرار داده است. الگوی «ستاره دریایی» رابطه بین توانایی و پیشرفت تحصیلی را مورد توجه قرار داده است.
Shoarinejad (2019)	استعداد توانایی انجام دادن یک عمل که شخص در اثر آگاهی و تجربه کسب کرده، تعریف شده است.
Ulrich & Smallwood (2012)	شایستگی × تعهد × مشارکت = استعداد
Langenegger et al. (2011)	در دنیای کسب‌وکار و تجارت، استعداد بیانگر اشخاصی می‌باشد که این افراد هم دارای مهارت‌های ذاتی و هم مهارت های اکتسابی هستند.
Gagné (1995)	استعداد به توانایی‌ها و پتانسیل‌هایی اطلاق می‌شود که در یک فرد یافت می‌شود و این توانایی‌ها می‌تواند به فرد امکان انجام یک عمل را به روشی عالی در مقایسه با افراد عادی بدهد.
Türkman (2020)	استعداد دو نوع است: آشکار و پنهان. استعداد آشکار به‌عنوان پتانسیل برجسته در یک حوزه تعریف شده ظاهر می‌شود، بر دیگران تأثیر می‌گذارد، بهره‌وری را ارتقا می‌دهد. استعداد پنهان زمانی که توانایی‌های طبیعی در زمان حل مشکلات، تولید ایده‌ها یا رهبر شدن فرا می‌رسد، آشکار می‌شوند.
National Association for Gifted Children. (2010)	افراد بااستعداد کسانی هستند که سطوح برجسته‌ای از استعداد (که به‌عنوان یک توانایی استثنایی برای استدلال و یادگیری تعریف می‌شود) یا شایستگی (عملکرد مستند یا موفقیت در ۱۰٪ برتر یا کمتر) در یک یا چند حوزه از خود نشان می‌دهند. دامنه‌ها شامل هر حوزه ساختاریافته فعالیت با سیستم نماد خود (مانند ریاضیات، موسیقی، زبان) و/یا مجموعه‌ای از مهارت‌های حسی–حرکتی (مانند نقاشی، رقص، ورزش) است.
Juchnowicz (2005)	استعداد، توانایی‌های فردی برجسته می‌باشد که در مهارت‌های فکری، خلاقانه یا خاص به نمایش گذاشته می‌شود. انگیزه، کارآفرینی و تعهد قوی از ویژگی‌های جدایی‌ناپذیر استعداد هستند.

استعداد به طور کلی به توانایی ذاتی و بالقوه‌ی فرد در انجام یک کار یا فعالیت خاص اشاره دارد. این توانایی می‌تواند در زمینه‌های مختلفی مانند هوش، خلاقیت، مهارت‌های ورزشی، هنری و یا علمی باشد. استعداد تا حدی تحت تأثیر ژنتیک و وراثت است، اما عوامل محیطی و تربیتی نیز می‌توانند نقش مهمی در شکوفایی و پرورش آن داشته‌باشند(Vardi & Collings, 2023). عوامل متعددی در شناسایی استعداد کودکان به‌ویژه دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند شناسایی استعدادهای دانش‌آموز فرآیند پیچیده‌ای است که تحت تأثیر عوامل متعددی چه درونی و چه بیرونی برای فرد قرار دارد (Naseri Palangard et al., 2020). نظام آموزش‌وپرورش به‌عنوان یکی از اساسی ترین و موثرترین ارکان تشکیل‌دهنده کشور وظیفه خطیر تربیت و تعلیم دانش‌آموزان را بر عهده داشته و ملزم می‌باشد با شناسایی استعداد واقعی دانش‌آموزان، آن‌ها را در مسیر تحصیلی به‌درستی جهت‌دهی نماید (Safi, 2021). استعدادیابی از طریق حق هر فرد مشروعیت می‌یابد. فرد بایستی از پرورش بهینه استعداد خود و تقاضای اجتماعی هر فرد برای ایفای سهم مناسب در جامعه برخوردار شود. ازاین‌رو، یک رویکرد جامع و متمایز جزء ضروری برای استعدادیابی است .

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

(Heller & Hany, 2004) دانش‌آموزان در راستای آموزش‌ها و مهارت‌هایی که در مدارس کسب می‌کنند می‌توانند با شناسایی استعدادها، توانمندی‌ها و زمینه‌های علایق خویش هم در طول دوره تحصیل و هم در انتخاب شغل و هم در کسب‌وکار، خلاقیت و نوآوری داشته و بتوانند زمینه‌های رشد و تعالی را هم در سازمان و هم در مقیاس گسترده برای جامعه و کشور ایفا نمایند (Alimorad & Sharif, 2023). یکی از این عوامل مهم، خانواده می‌باشد (Bakhtiyari Ramezani et al. ,2022) ویژگی‌ها و عملکرد خانواده می‌تواند به‌طور مثبت و منفی بر رشد استعداد تأثیر بگذارد و با ویژگی‌های شخصی کودک در تعامل باشد. علاوه بر این، پویایی خانواده می‌تواند به‌طور متفاوتی از توسعه استعدادها و دستاوردها حمایت کند (Olszewski-Kubilius, 2018). شناسایی استعدادهای دانش‌آموزان از سوی مولفه‌های تشکیل‌دهنده مدارس که مستقیماً درگیر یادگیری دانش‌آموزان هستند باعث می‌شود تا دانش‌آموزان باعلاقه به یادگیری بپردازند (Petruța, 2013). با ذکر این نکته که برای شناسایی عوامل مؤثر بر استعدادیابی دانش‌آموزان، نظریه یکسان و واحدی وجود ندارد و ارزیابی و شناسایی استعدادها متأثر از شرایط مختلف ازجمله شرایط محیطی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، آموزشی می‌باشد و در سال‌های اخیر ظهور فناوری اطلاعات و گسترش کاربرد دیجیتال در امر آموزش‌وپرورش و استعدادیابی (Abdol Ali Pour et al. , 2023)، محققان پژوهش حاضر را بر آن داشته تا بتوانند با بررسی و مطالعه پژوهش‌های مختلف به رویکردی جامع و بینشی گسترده در حوزه شناسایی عوامل مؤثر بر استعدادیابی دانش‌آموزان بپردازند. لذا پژوهشگران با استفاده از رویکرد فراترکیب که در قسمت روش‌شناسی بدان به‌صورت جامع اشاره گردیده است توانستند با جست‌وجو و مطالعه و بررسی پژوهش‌های مختلف به جمع‌بندی کلی‌تر که نشان‌دهنده عدم تناقض مطالعات بوده برسند و درواقع با استفاده از رویکرد فراترکیب به دستاوردی جامع دست یافتند که درواقع تکمیل‌کننده دستاوردهای پژوهش‌های گذشته بوده است و در این راه از روش روش هفت مرحله‌ای باروسو و ساندلوسکی بهره گرفتند.

روش‌شناسی

رویکرد فراترکیب بر پژوهش‌های کیفی تمرکز دارد. هدف اصلی فراترکیب درواقع دستیابی به بینشی وسیع و جامع و داشتن دید گسترده نسبت به مفاهیم پژوهش‌های منتخب و نه صرفاً دستیابی به چکیده‌های مربوط به مطالعات منتخب می‌باشد(Estabrooks & Field, 1994). اگرچه در مورد کاربرد روش‌شناسی پژوهش گمان‌هایی به نظر می‌رسد اما پیروی از دستورالعمل‌های Sandelowski & Barroso در خصوص فراترکیب مطالعات، به ترکیب معتبر مطالعات کمک زیادی می‌کند ;Ludvigsen et al. 2016 (Herber & Barroso, 2019). به‌منظور تحقق هدف مقاله، محققان پژوهش‌هایی که تاکنون در حوزه استعدادیابی دانش‌آموزان انجام شده است را مورد جست‌وجو و بررسی قرار داده و در مسیر ذکر شده از روش هفت مرحله‌ای Sandelowski & Barroso استفاده کرده‌اند که خلاصه این مراحل در شکل (۱)

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

ارائه شده است. بر اساس شکل (۱)، مراحل پیاده‌سازی روش فراترکیب مورد استفاده در پژوهش حاضر به شرح زیر می‌باشد:

شکل ۱: پیاده‌سازی روش هفت مرحله‌ای Sandelowski & Barroso, 2007

1. **مرحله اول: تنظیم سؤال پژوهش:** در پژوهش حاضر، ۲ سؤال اصلی که مدنظر محققان بوده است به این صورت مطرح گردید:
   - ✓ عوامل کلان مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان کدامند؟
   - ✓ عوامل خرد مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان کدامند؟
2. **مرحله دوم: مروری بر ادبیات به شکل نظام‌مند:** با توجه به سؤالات اصلی و فرعی پژوهش، کلیدواژه‌های جست‌وجو انتخاب شده و جست‌وجوی عمیق در پایگاه اطلاعات علمی داخلی از جمله جهاد دانشگاهی[۱]، نور مگز[۲]، مگیران[۳]، پرتال جامع علوم انسانی[۴] و سیویلیکا[۵] در بازه زمانی ۱۴۰۲ – ۱۳۸۵ و پایگاه داده‌های خارجی ازجمله Science Direct, Springer, PubMed, Google Scholarدر بازه زمانی ۲۰۲۳ – ۲۰۰۸ صورت پذیرفت.
3. **مرحله سوم: جست‌وجو و انتخاب متون مناسب:** در تحقیق حاضر، فرایند بررسی و غربال مقالات منتخب به‌صورت شکل (۲) قابل‌مشاهده می‌باشد. پس از مطالعه و بازبینی مقالات منتخب در سه مرحله: عنوان، چکیده و متن، مقالات مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفتند، در نهایت از تعداد (۳۸۰) مقاله اولیه به‌دست‌آمده طی جست‌وجو (۳۳) مقاله به‌عنوان مقاله نهایی غربال شده به دست آمدند. برای سنجش کیفی مطالعات غربال شده از برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی یا فرم ارزیابی CASP[6] استفاده شد. برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی معیاری برای ارزیابی کیفیت مطالعات اولیه در پژوهش‌های کیفی می‌باشد. این فرم یکی از ابزارهای

[1] .www.sid.ir
[2] .www.noormags.ir
[3] .www.magiran.com
[4] .www.ensani.ir
[5] www.Civilica.com
[6] Critical Appraisal Skills Program

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]
[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

ارزیابی روایی و پایایی در روش‌های پژوهش کیفی به‌خصوص پژوهش‌های فراترکیب می‌باشد. فرم ارزیابی CASP شامل تعدادی پرسش است که پژوهشگر را در راستای سنجش روایی و اعتبار و درستی مطالعات هدایت می‌کند. این ابزار سنجش دربردارنده ۱۰ سؤال می‌باشد که ابعاد مختلف پژوهش مورد مطالعه قرار می‌دهد. این سؤالات عبارتند از: ۱) متناسب بودن اهداف مقالات منتخب با اهداف تحقیق؛ ۲) منطق روش؛ ۳) طرح پژوهش؛ ۴) روش نمونه‌گیری؛ ۵) روش و کیفیت جمع‌آوری داده‌ها؛ ۶) بازتاب یا انعکاس پذیری که درواقع نشان‌دهنده گسترش نتایج پژوهش و دستاوردهای پژوهش می‌باشد؛ ۷) رعایت نکات اخلاقی در پژوهش؛ ۸) دقت در تجزیه‌وتحلیل داده‌ها. ۹) بیان واضح و صریح یافته‌ها؛ ۱۰) ارزش کلی پژوهش مورد بررسی. به هریک از مقالات منتخب بر اساس هرکدام از ویژگی‌های ذکر شده، امتیازی بین ۱ تا ۵ اختصاص داده می‌شود. مقالاتی که مجموع امتیازات آن‌ها ۲۵ و بالاتر شود به لحاظ کیفی مورد قبول واقع شده و بقیه مقالات از روند بررسی حذف می‌گردند. ازآنجایی‌که در این فرم ۱۰ معیار ذکر شده مورد بررسی قرارمی‌گیرند و حداکثر امتیاز تعلق یافته به هر معیار برابر ۵ می‌باشد، لذا بالاترین امتیازی که هر مقاله بر اساس ابزار CASP کسب می‌کند، ۵۰ امتیاز می‌باشد (Pierson, 2016). ساده‌ترین روش آن است که هر مقاله‌ای که پایین‌تر از ۲۵ امتیاز دارد حذف شود. در پژوهش حاضر، بر مبنای امتیازات کسب شده توسط فرم ارزیابی CASP، مقالاتی که امتیاز کمتر از ۲۵ کسب کرده بودند، از روند پژوهش کنار گذاشته شدند. کسب امتیاز عالی به منزله کسب امتیاز در بازه (۵۰–۴۰)، خیلی خوب در بازه (۴۰–۳۱)، خوب در بازه (۳۰–۲۱)، متوسط در بازه (۲۰–۱۱) و ضعیف در بازه (۱۰–۰) می‌باشد(Kamali, 2017).کمترین امتیاز در بین مقالات منتخب نهایی (۲۷) و بیشترین امتیاز (۴۵) به دست آمد.

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

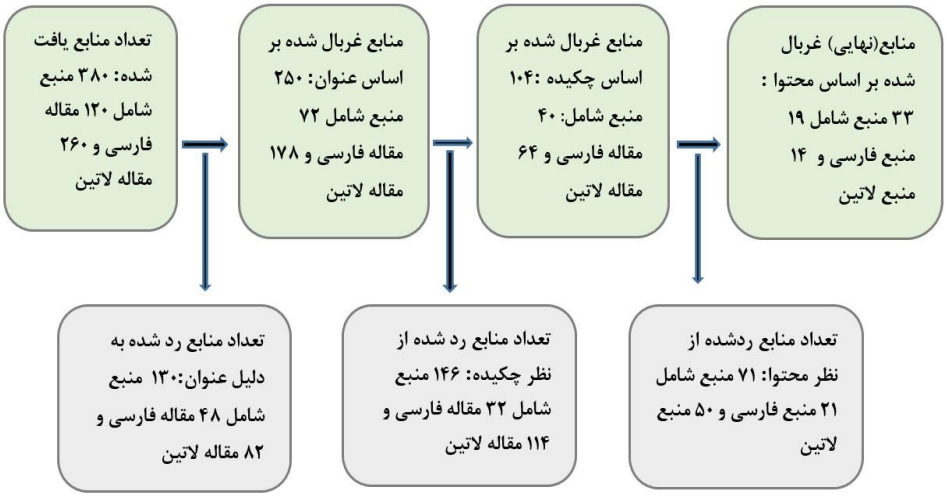

شکل۲: مراحل پالایش منابع مورد استفاده

4. **مرحله چهارم: استخراج اطلاعات متون:** در تحقیق حاضر، منابع اطلاعاتی مورد نیاز رویکرد فراترکیب، در قالب: نام نویسندگان، سال انتشار مقاله، و معیارهایی که از پژوهش‌های منتخب استخراج گردیدند مورد بررسی قرار گرفتند.
5. **مرحله پنجم: تجزیه‌وتحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی:** در طی روند بررسی مقالات منتخب، پژوهشگران مفاهیم اولیه که دارای مفهوم استعدادیابی دانش‌آموزان بود را استخراج نمودند، بعد از شناسایی مفاهیم استخراج شده، این مفاهیم اولیه، در قالب مقوله‌هایی دسته‌بندی شدند و یا به‌اصطلاح کدگذاری شدند که در این مرحله به مضامین اولیه دست یافتیم. در مرحله بعدی مضامین اولیه که دارای مفاهیم مشابه بودند طی کدگذاری مجدد به همان مضامین ثانویه تبدیل شدند. در آخر تمامی کدهای مستخرج در یک طبقه کلی‌تر که به مفهوم استعدادیابی دانش‌آموزان بودند، دسته‌بندی شدند.
6. **مرحله ششم: کنترل کیفیت:** درکل روند تحقیق، پژوهشگران تلاش می‌کنند تا برای ارتقای کیفی دستاوردهای خود، اقدامات و گام‌های برداشته شده در هر مرحله را به‌طور صریح و روشن بیان نمایند. در پژوهش حاضر جهت روایی توصیفی تلاش شده حتی‌الامکان بیشترین تعداد مقاله‌های مرتبط شناسایی و گردآوری شوند. برای تعیین پایایی، از روش توافق بین دو کدگذار استفاده شده، بدین صورت که علاوه بر محققی که کدگذاری اولیه را انجام داده است، محقق همکار دیگری نیز کدگذاری یافته‌ها را انجام دادند. به منظور بررسی میزان توافق کدگذاری‌ها، از ضریب توافق کاپا استفاده شد. شاخص کاپا بین ۱ تا ۱- در نوسان است هرچه

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]
[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

مقدار این سنجه به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد، نشان می‌دهد که توافق بیشتری بین کدگذاری‌ها وجود دارد. اما زمانی که مقدار کاپا به عدد صفر نزدیک‌تر باشد، در آن صورت توافق کمتری بین دو کدگذار وجود دارد و در مقدار کاپای منفی، توافقی وجود ندارد. البته باید این نکته را هم مد نظر داشته باشیم که ضریب معناداری کمتر از ۰۵/۰ نشان‌دهنده معناداری توافق است. با استفاده از نرم‌افزار SPSS عدد معناداری ۰۱/۰ و مقدار شاخص ۸۱۳/ ۰ محاسبه شد که نشان‌دهنده پایایی خوب و مناسبی است. همچنین برای بررسی روایی پژوهش نیز یافته‌ها در اختیار پنج نفر از متخصصین و مفسران تحقیق کیفی قرار گرفت که پس از بازنگری فرآیند مطالعه، نتایج کیفی را تایید کردند.

7. **مرحله هفتم: ارائه یافته‌ها:** در این گام از رویکرد فراترکیب، یافته‌های حاصل از مراحل قبل گزارش می‌شوند و به سؤالات اصلی و فرعی مطرح شده در پژوهش پاسخ داده می‌شود.

یافته‌ها

همانطور که در بخش‌های قبلی مقاله ذکر شد پس از بررسی‌های مکرر تعداد ۳۳ مقاله منتخب نهایی، ۴۹۷ مفاهیم کلیدی اولیه، استخراج شدند. در گام بعدی بر اساس شباهت و نزدیکی مفاهیم کلیدی اولیه، در راستای فرایند کدگذاری اولیه، این ۴۹۷ مفاهیم در قالب ۲۶ مضامین اولیه جمع‌بندی شدند. سپس تعداد ۲۶ مضامین اولیه با بررسی‌های دقیق بر اساس شباهت پایه‌ای، با استفاده از روند کدگذاری ثانویه، در قالب ۸ مضامین ثانویه سازمان‌دهی گردیدند. در مرحله آخر برای پاسخ به دو سؤال اساسی پژوهش:

- ✓ عوامل کلان مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان کدامند؟
- ✓ عوامل خرد مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان کدامند؟

به یافته‌های جدول (۲) دست یافتیم. این فرایند در قالب جدول (۲) به شرح زیر قابل بیان می‌باشد:

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

جدول۲: فرایند کدگذاری اولیه و ثانویه در راستای دستیابی به عوامل خرد و کلان مؤثر در شناسایی استعداد دانش آموزان

مفاهیم کلیدی	مضامین اولیه	مضامین ثانویه	تم اصلی
وضعیت اقتصادی و سطح درآمدی خانواده، فراهم‌سازی امکانات توسط خانواده، فراهم‌سازی امکانات محیطی، فراهم‌سازی تجهیزات و امکانات آموزشی، حمایت مالی خانواده، توزیع درآمد افراد خانواده	**اقتصاد خانواده**	**عوامل خانوادگی**	**عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش آموزان**
میزان آگاهی خانواده از خود و فرزندان، احساس مسئولیت خانواده، آگاهی خانواده از تمایز هوش و استعداد، آگاهی خانواده‌ها از تفاوت‌های فردی فرزندان، مهارت حمایتگری خانواده، مهارت ایجاد جو عاطفی، آگاهی از زمینه‌های بروز استعداد، آگاهی از گذراندن دوره‌های آموزشی، آگاهی از نیازهای به روز دانش آموزان، مهارت و تیپ رفتاری و شخصیتی خانواده، توانمندی هدایت و راهنمایی، حمایت خانواده، روابط اعضای خانواده، تعامل اعضای خانواده، مشارکت خانواده در زندگی تحصیلی دانش آموز، آگاهی خانواده از فضای شناسایی استعداد دانش‌آموزان، آگاهی خانواده از فناوری اطلاعات در راستای شناسایی استعداد دانش‌آموزان، آگاهی خانواده از سطح انگیزش دانش‌آموزان، شناخت پتانسیل واقعی دانش‌آموزان، تیپ اجتماعی پدران و مادران، منش اخلاقی پدران و مادران، فرهنگ مدرک‌گرایی، رقابت فرهنگی نادرست بین خانواده‌ها، نهادینه‌سازی ارزش‌های فرهنگی، بافت فرهنگی و اجتماعی خانواده، فرهنگ رفتاری خانواده، فرهنگ حمایتی از ایده‌ها، ترویج فرهنگ خلاقیت و نوآوری، محیط و جو حاکم بر خانواده، تامین محیط نشاط در خانواده، راهنمایی پدر و مادر، مهارت خوب گوش دادن به دانش‌آموزان، مشاهده بازی‌های روزمره دانش‌آموزان، فرصت رشد و توسعه استعدادها، تحمیل نکردن عقاید و نظرات، ترغیب در راستای پیگیری زمینه‌های استعداد، صرف وقت و انرژی، ابراز محبت، ترغیب و تشویق از سوی خانواده	**فرهنگ و مهارت آگاهی خانواده**		
میزان تحصیلات خانواده، تجربیات تحصیلی خانواده، هدایت تحصیلی خانواده، مسیر تحصیلی خانواده، گذشته تحصیلی خانواده، رشته‌های تحصیلی خانواده، دانشگاه‌های محل تحصیل اعضای خانواده	**تحصیلات خانواده**		
شغل مادران و پدران، نوع شغل ازلحاظ رسمی یا آزاد، تجربیات شغلی خانواده، مسیر شغلی خانواده، سوابق شغلی خانواده	**شغل خانواده**		
آمادگی جسمانی و بهبود زندگی فرد، تداوم و طولانی شدن عمر فرد، شناسایی آثار بلوغ بر عملکرد، شرایط زیستی دانش‌آموز، زندگی سالم، گرایش‌های حرکتی دانش‌آموز، ورزش و بدن سالم، سلامت و بهداشت دانش‌آموز، سرسختی و تاب‌آوری، استحکام بدنی، قدرت بدنی، توان عضلانی و حرکتی، تناسب حرکات بدنی، تناسب اندام، ویژگی‌های آنتروپومتریک، ویژگی‌های بیومکانیک، حرکات رزمی، حرکات دفاعی، حرکات چهارجهته، قدرت عضلانی، قد، وزن، سرعت حرکات بدنی، حفظ تعادل بدنی، قدرت شنوایی، قدرت دیداری	**توانمندی جسمی دانش‌آموز**	**عوامل فردی**	

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

مهارت‌های رفتاری، رشد و تعالی نیروی انسانی، شناسایی خلاقیت و نوآوری دانش‌آموز، چابکی ذهنی، توانایی سازماندهی داده‌ها، مهارت‌های ویژه حل مسایل و مشکلات، شناخت فضایی و شهود، ساختار حافظه، کنجکاوی و ویژگی‌های شخصیتی، درون‌گرایی و برون‌گرایی، تیپ شخصیتی، انعطاف‌پذیری، تفاوت‌های فردی، هیجان دانش‌آموز، استقلال فکری دانش‌آموز، اتخاذ تصمیمات معقول، برآورده شدن رضایت، علم و آگاهی دانش‌آموز نسبت به خود، تفکر خلاق، گرایش‌های ادراکی دانش‌آموز، خود کارآمدی، راهبردهای خود تنظیمی، ادراک از نگرش معلم، ادراک از نگرش خانواده، ادراک و نگرش محیط آموزشی، پیچیدگی‌های شناختی، ساختار مغز، لوب فرونتال، فعالیت سلول‌های مغزی، اعتمادبه‌نفس دانش‌آموز، هویت شخصی دانش‌آموز، تفاوت فرهنگی دانش‌آموزان، مشوق‌های انگیزشی و بهداشتی، پیچیدگی‌های زیباشناختی کودکان، حس تعلق به محیط، حق انتخاب و آزادی، انگیزه، ایده‌پردازی، تصور و خیال، توانمندی بصری، ویژگی‌های ژنتیکی و وراثتی، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز، گذشته تحصیلی دانش‌آموز، مسیر رشد تحصیلی دانش‌آموز، زمینه علاقه تحصیلی دانش‌آموز، گزارش‌های تحصیلی دانش‌آموز، مهارت‌های فناوری اطلاعات، مهارت‌های کنترل داده، مهارت‌های برنامه‌نویسی، مهارت‌های بازی رایانه‌ای، تفکر منطقی، دایره واژگان، عدالت‌خواهی، حساسیت، تنوع خواهی، انسانیت، دایره واژگان، مقطع تحصیلی، تعامل دیالکتیکی، ویژگی‌های بیولوژیکی، حواس پنجگانه، مکانیسم عصبی، تعهد، سرعت یادگیری، عمق یادگیری، خودکنترلی، انعطاف‌پذیری شناختی و فراشناختی، صبر و بردباری، شجاعت، استقلال، تجربه پذیر بودن، داشتن وجدان، آرامش، اجتناب از تفکر منفی، استحکام ذهنی، درک روابط علی و معلولی، تلاش و پشتکار، ویژگی کمالگرایی دانش‌آموز، دایره لغات غنی، تفاوت خلاقیت و استعداد در گروه‌های مختلف دانش‌آموزان دختر و پسر، نابرابری جنسیتی، تفاوت جنسیتی، جنسیت دانش‌آموز (دختر و پسر بودن)، محدودیت سنی دانش‌آموز، تناسب سن و شناسایی استعداد، تفاوت در گروه‌های سنی مختلف، انعطاف در گروه‌های سنی، استعدادیابی در سنین پایین، شناسایی استعداد در سنین پایین، مطالعه جمجمه دانش‌آموزان	**ویژگی‌های تحصیلی و شناختی دانش‌آموز**		
نگرش نسبت به شغل آینده، تناسب بین توانمندیهای دانش‌آموز با اتخاذ شغل در آینده، ویژگی‌های شغل انتخابی، نیازمندی‌های شغل انتخابی، موفقیت شغلی، بهبود کیفیت شغلی، افزایش بهره‌وری و کارایی در شغل، درآمد شغلی، نبود شاخص‌های دقیق و علمی شغلی، چالش‌های شغلی، افق شغلی آینده، تناسب شغل اتخاذی با ویژگی دانش‌آموز	**دیدگاه دانش آموز نسبت به حرفه و شغل آینده**		

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

برنامه‌های استعدادیابی و توسعه استعداد، ارایه برنامه آموزشی خلاق و نوآور، توجه به پرورش تفکر انتقادی، آگاه‌سازی خانواده‌ها، برنامه‌های توانمندسازی معلمان، تعامل با خانواده‌ها و معلمان، بهبود روش‌های ارزیابی معلم در کلاس، نظارت بر عملکرد معلم، برنامه‌های استعداد تحصیلی، روش‌های فعال تدریس، برنامه همکاری با ارکان جامعه، هدایت تحصیلی، گسترش و توسعه فعالیت‌های گروهی و تیمی، فعالیت‌های گروهی معلمان، تعامل گروهی معلمان، ارائه گزارش تحصیلی دانش‌آموزان، ارایه گزارش‌های استعدادیابی دانش‌آموزان، تخصیص زمان برای برنامه‌های استعدادیابی، آزمون‌های استاندارد، ارزشیابی تکوینی، تعریف پروژه برای دانش‌آموزان، توسعه خودارزیابی دانش‌آموزان، فعالیت‌های فوق‌برنامه، رعایت حقوق پایه و مسلم دانش‌آموز، مدیریت منعطف برنامه‌های درسی، جداول زمانی برنامه‌های درسی، یادگیری مبتنی بر پروژه، نقش دستیار معلم، سرفصل‌های پیشرفته دروس، تغییر در سطح کلاس از عادی به پیشرفته	**برنامه مدرسه**	**نظام مدرسه**	
تأمین فضا و تجهیزات مناسب، محدودیت امکانات مدرسه، امکانات و تسهیلات، محیط و فضای کلاس درس، ساختار کلاس درس، تناسب تجهیزات با فضای کلاس درس، معماری کلاس درس، اصول طراحی فضای آموزشی، طراحی سایت مدرسه، بنای ساختمان مدرسه، ویژگی‌های فضای سبز مدرسه، مواد و مصالح ساختمانی، اندازه فضای آموزشی، استفاده از آثار افراد برجسته در فضای آموزشی، معماری جذاب و نشاط آور، طرح هندسی فضای آموزشی، ترکیب رنگ فضای آموزشی، تجهیزات آزمایشگاهی، کتابخانه، امکانات انجام کارهای عملی، مدیریت ابزارها، دسترسی به امکانات مدرسه برای همه دانش‌آموزان، تنوع گریزی، ساختار متمرکز، توسعه محیط یادگیری، طراحی مطلوب مدرسه، محیط آموزشی پویا و فعال، ایجاد محیط آرام و بدون تنش، نوع مدارس (به لحاظ غیرانتفاعی، دولتی، سمپاد و...)، استقلال حرفه‌ای مدارس، ساختار فرهنگ مدارس	**فضا و تجهیزات و ساختار مدرسه**		
مدیران مستعد و توانمند، مهارت‌های رهبری مدیران، احساس مسئولیت مدیران، فراهم سازی ریسک‌پذیری توسط مدیران، تعهد عملکردی مدیران	**مدیران**		
توانایی ارایه راه‌حل مناسب در زمان مناسب، همکاری معلم با دانش‌آموز، نحوه تدریس معلم، نظارت معلمان بر عملکرد دانش‌آموزان، توانمندی عاطفی و حرفه‌ای معلم، توانایی مشاوره و هدایت معلم، روش تدریس متناسب با محتوای تدریس، روش تدریس (مستقیم یا غیرمستقیم)، مهارت‌های یاددهی- یادگیری حاصل از تدریس معلم، ارایه تدریس بر اساس الگوی فراشناخت، مهارت‌های فناوری اطلاعات معلمان، تعهد و وفاداری، تدریس اثربخش، ارزیابی درست معلم از دانش‌آموز، مهارت رهبری کلاس درس، مهارت ارتباط‌جمعی، مهارت استفاده از رویدادها و رسانه‌های جمعی، غنی‌سازی کلاس درس، صبر و بردباری معلم، آگاهی از علوم و به روز بودن اطلاعات، دانش معلم، علم و آگاهی معلم نسبت به خود و دانش‌آموزان، احساس مسئولیت معلمان، شایستگی حرفه‌ای معلم، تعامل و روابط معلمان، آگاهی معلم نسبت به تفاوت‌های فردی، باور درست معلم نسبت به دانش‌آموز، درک تنوع فرهنگی و قومیتی دانش‌آموزان، گسترش مهارت برقراری ارتباط بین دانش‌آموزان، روش تدریس نشاط آور در کلاس، راهنمایی معلم، کمک به آزاداندیشی دانش‌آموزان	**توانمندی و مهارت معلم**	**معلم**	

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

انگیزش معلم، شایستگی معلم، میزان آمادگی معلم، میزان تجربه معلم، نحوه رفتار و برخورد معلم، تفاوت‌های شخصیتی معلمان زن و مرد، تفسیر و خطاهای شناختی معلمان، هیجان معلم، انتظارات معلم، مهارت و استقلال فکری معلم، نگرش معلم نسبت به شغل معلمی، نگرش معلم نسبت به دانش‌آموز، رضایت از شغل معلمی، ویژگی‌های رفتاری و تیپ رفتاری معلمان، رفتار مطلوب، خلاقیت، نوآوری، ادراکات معلم از دانش‌آموز، خوش‌رفتاری یا بدرفتاری معلم	**ویژگی‌های ذهنی و شخصیتی معلم**		
توسعه ساختار، طراحی سامانه نظارت و ارزیابی، گسترش تحلیل و گفتمان استعدادیابی، رعایت حق تعلیم و تربیت، برنامه ریزی استراتژیک، چشم‌انداز و مأموریت، برنامه‌ریزی در راستای نیازهای کشور، اصلاح سبک مدیریت، اصلاحات ساختاری، چالش‌های اجرایی، سیاست زدگی ملی، عدم تجانس برنامه‌های دولت، ناتوانی در تداوم برنامه‌ها، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری، سیاست‌گذاری منطقه‌ای، تعمیم سیاست‌های منطقه‌ای موفق به سایر مناطق، سیاست‌گذاری آموزش عالی	**شرایط سیاسی**	**شرایط جامعه و کشور**	
توسعه قانون‌گذاری در راستای تعامل بین ارکان مختلف کشور، رعایت عدالت، برقراری عدالت ازلحاظ منطقه جغرافیایی، برقراری نظام شایسته‌سالاری، بازنگری و نظارت بر قوانین، بومی‌سازی الگوی شناسایی استعداد، قوانین و مقررات حمایت کننده اصلاًحات قانونی، محدودیت‌های قانونی، برنامه‌ریزی قانونی برای مناطق محروم، سیستم جامع نظارت، تعمیم قوانین مناطق موفق به سایر مناطق، امنیت ملی، ابتکارات سیاسی	**شرایط قانونی**		
توسعه و گسترش فرهنگ استعداد و استعدادیابی، مناسبات فرهنگی، فرهنگ عدم تبعیض قومی و نژادی، فرهنگ ملی، ترویج فرهنگ مشارکتی، ترویج فرهنگ سوادآموزی در جامعه، بافت فرهنگی، ارزش‌های جامعه، فعالیت‌های فرهنگی، تنوع فرهنگی، فرهنگ احترام به افراد، فرهنگ احترام به محیطزیست، آشنایی با فرهنگ سایر اقوام	**شرایط فرهنگی**		
حضور در فعالیت‌های اجتماعی، کسب موفقیت‌های اجتماعی، تضعیف سرمایه اجتماعی، قضاوت افکار عمومی، جایگاه اجتماعی شغلی، بافت اجتماعی، تحرک اجتماعی، روابط و تعاملات اجتماعی، تعاملات اجتماعی بین ارکان مختلف کشوری، مسئولیت پذیری اجتماعی، مشارکت مدنی، همکاری جامعه و ارکان آموزشی، جریانات و پدیده‌های اجتماعی، فرصت‌های اجتماعی، فعالیت‌های اجتماعی، توسعه اجتماعی، حمایت اجتماعی، معاشرت‌های اجتماعی	**شرایط اجتماعی**		
مقرون‌به‌صرفه بودن، تأمین بودجه و منابع مالی، مناسبات اقتصادی، رانت خواهی، اقتصاد متکی بر نفت، افزایش بهره‌وری در کسب‌وکار، رشد اقتصادی، شاخص‌های توسعه‌یافتگی، کارآفرینی، تولید ثروت، رشد کیفیت زندگی، توسعه ارکان تولید	**شرایط اقتصادی**		

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

برنامه‌ریزی در راستای شناسایی و مدیریت استعدادها، گسترش و توسعه سایر برنامه‌های شناسایی استعداد، طرح شهاب، المپیادهای علمی، کنکور سراسری، المپیادهای علمی، هدایت تحصیلی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تناسب کتاب‌های درسی با مقاطع تحصیلی، تناسب کتاب‌های درسی با مقطع تحصیلی دانش‌آموز، برنامه‌ریزی بهینه منابع، چالش‌های مقاطع تحصیلی، راهنمایی با پشتوانه علمی در راستای استعدادیابی، نیازسنجی آموزش، محتوای کتاب‌های درسی، برنامه‌های مشاوره‌ای و حمایتی، تجربه عملی یادگیری، تجربه حس و لمس و کاردستی توسط دانش‌آموزان، نیازمندی‌های متفاوت کتاب‌های درسی و محتوای درسی، تفاوت محتوای کتاب‌های درسی با یکدیگر، فعالیت‌های تجربی و آزمایشگاهی، یادگیری مبتنی بر نمونه، روش‌های مهارت‌آموزی، کار گروه‌های آموزشی، سمینارهای آموزشی، آموزش و نظارت معلمان، سیستم ارزیابی عملکرد معلمان، توسعه حرفه‌ای معلمان، مهارت‌آموزی معلمان، دوره‌های کارآموزی معلمان، تخصیص و مهارت‌آموزی فناوری اطلاعات به دانش‌آموزان، گنجاندن واحد درسی فناوری اطلاعات و کدنویسی، برنامه‌ریزی جهت توسعه و استفاده بهینه از مهارت‌های رایانه‌ای برای دانش‌آموزان، محیط آموزشی چالش‌برانگیز، پیشرفت در حوزه آموزش‌وپرورش، برنامه درسی منعطف، برپایی نمایشگاه‌های علمی	**برنامه‌ریزی آموزش و پرورش**	**نظام آموزش کشور**	
رعایت عدالت آموزشی، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سند برنامه درسی ملی، دبیرخانه شورای عالی آموزش‌وپرورش، بخشنامه‌های وزارت، سند چشم‌انداز، برنامه‌های توسعه کشور، نقشه جامع علمی کشور، سند راهبردی کشور در امور نخبگان	**اسناد بالادستی**		
تنوع پذیری و عدم تمرکز، تغییر از رویکردهای سنتی به رویکردهای نوین، تفویض اختیار به لحاظ منطقه‌ای	**ساختار نظام**		
نیازمندیهای رشته‌های دانشگاهی، تنوع رشته‌های دانشگاهی، تحصیلات تکمیلی، علاقه به ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی، حمایت دانشگاه و دانشگاهیان، آگاهی از رشته‌های دانشگاهی، جو دانشگاه‌ها، نوع دانشگاه (دولتی، آزاد، پیام نور و...)، مشارکت دانشگاهیان در زندگی تحصیلی دانشجویان، مهارت‌های دانشگاهیان	**آموزش عالی**		

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

توسعه فناوری اطلاعات، برقراری شبکه ارتباطی مؤثر در راستای جمع‌آوری و توزیع اطلاعات، محدودیت امکانات فناوری اطلاعات، محدودیت سخت افزاری و نرم‌افزاری، پیشرفت‌های رایانه‌ای و مخابرات، تولید علم و فناوری، مدیریت مبتنی بر وب، شبکه‌های عصبی، مدارهای دیجیتال، شبیه‌سازی نورون‌های عصبی، الگوریتم‌های برنامه‌نویسی، مرورگرهای جست‌وجو، علوم کامپیوتر، برنامه‌های رایانه‌ای استعدادیابی، برنامه‌های شبیه‌سازی، کدنویسی، روش‌های منطق فازی، تبلت، آیفون، بررسی مدل رفتار با استفاده از شبیه‌سازی، بازی وارسازی(گیمیفیکیشن)، اثر بازی وارسازی در تعیین سطح انگیزه دانش‌آموز، تاثیر بازی وارسازی در تعیین تیپ شخصیتی دانش‌آموز، تأثیر بازی وارسازی در کمک به والدین در شناخت دانش‌آموزان، بازی‌های دیجیتالی، تأثیر مکانیسم بازی‌های دیجیتالی در انگیزه دانش‌آموزان، تأثیر محیط کاربری بازی وارسازی در استعداد و انگیزه دانش‌آموزان، وب‌سایت‌های استعدادیابی	**فناوری اطلاعات**	**فناوری اطلاعات و دیجیتال**	
دسترسی به شبکه‌های سمعی و بصری و مجازی، برقراری روابط اجتماعی از طریق شبکه‌های مجازی، ارتباط با سایر افراد مستعد و نخبه از مسیر شبکه‌های مجازی، شبکه‌های اجتماعی، بهره‌گیری از آموزش‌های مجازی، یادگیری بهتر و به روز استعداد در آموزش‌های مجازی، استعدادیابی در شرایط مجازی، تنوع برنامه‌های استعدادیابی در شبکه‌های مجازی، تبلیغات گسترده شبکه‌های مجازی در حوزه استعدادیابی دانش‌آموزان	**آموزش و شبکه‌های مجازی**		
بهره‌گیری از هوش مصنوعی در راستای یادگیری و استعدادیابی، استفاده از هوش مصنوعی در تحلیل داده‌ها، تاثیر هوش مصنوعی بر ارزیابی مؤلفه‌های بیولوژیکی و بیومکانیکی، تأثیر هوش مصنوعی بر ارزیابی و پیش بینی مولفه‌های آنتروپومتریک، تأثیر هوش مصنوعی در تحلیل مولفه‌های حرکتی و جسمانی	**هوش مصنوعی**		
کسب موفقیت در عرصه‌های جهانی، پیش بینی تحولات آینده، انطباق با هنجارهای امروزی در سطح بین‌المللی، رقابت‌های بین المللی در جذب افراد مستعد، موفقیت کشور در میادین بین‌المللی، حرکت به سمت بین‌المللی شدن آموزش	**همسویی با تحولات بین‌المللی**	**فرایندهای عرصه های بین المللی**	
استفاده از تجربیات سایر کشورها در حوزه بین‌المللی، استفاده از روش‌های نوظهور و نوین در سطح بین‌المللی، پیشرفت دانش‌آموزان در سطح بین‌الملل، بهره‌مندی از شیوه‌های تدریس کشورهای توسعه‌یافته، آگاهی از محتوای درسی کشورهای پیشرو، الگوبرداری از برنامه‌های درسی کشورهای برجسته، بررسی رتبه‌های کسب شده توسط دانش‌آموزان در سنجش‌های بین‌المللی، موفقیت در مسابقات جهانی و بین‌المللی، حضور در صحنه‌های بین‌المللی با هزینه‌های مقرون‌به‌صرفه، مطالعه تطبیقی کشورهای موفق، استفاده از معیارها و استانداردهای بین‌المللی، بهره‌گیری از سیاست‌های موفق در عرصه‌های بین‌المللی، المپیادهای بین‌المللی، مسابقات المپیک	**تجربیات بین المللی**		

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

در جدول (۳) با توجه به مضامین اولیه و ثانویه که از مطالعه و بررسی مقالات غربالگری شده است، استخراج شده اند، هریک از منابع بررسی شده ذکر گردیده‌اند

جدول ۳: لیست منابع غربالگری شده نهایی

لیست مقالات غربالگری شده نهایی	مضامین اولیه	مضامین ثانویه	تم اصلی
Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Naseri Palangard et al. (2020) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Nissen (2019) , Jalil et al. (2022) , Makel(2009) , Miranda et al. (2013)	اقتصاد خانواده	عوامل خانوادگی	عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش آموزان
Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Subotnik et al. (2011) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Nissen (2019) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Jalil et al. (2022) , (2009) , Aydogan & Aydogan (2020) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Makel Yaghoubi & Mahmoudi (2016)	فرهنگ و مهارت آگاهی خانواده		
Manani et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Subotnik et al. (2011)	تحصیلات خانواده		
Manani et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022)	شغل خانواده		
Mortezaian et al. (2022) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Vaziri et al. (2022) , Rostan (2010) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Naghibi et al. (2021) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Yaghoubi & Mahmoudi (2016)	توانمندی جسمی دانش‌آموز	عوامل فردی	
Mortezaian et al. (2022) , Bahramipour et al. (2018) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Karimian et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Nazarian et al. (2022) , Vaziri et al. (2022) , Rostan (2010) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Nissen (2019) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Naghibi et al. (2021) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Aydogan & Aydogan (2020) , Makel(2009) , Yaghoubi & Mahmoudi (2016) , Miranda et al. (2013)	ویژگی‌های تحصیلی و شناختی دانش‌آموز		
Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Karimian et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Nazarian et al. (2022) , Rostan (2010) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Abbasiani et al. (2023) , Naghibi et al. (2021) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022)	دیدگاه دانش آموز نسبت به حرفه و شغل آینده		

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

	نظام مدرسه	برنامه مدرسه	Mortezaian et al. (2022) , Bahramipour et al. (2018) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Karimian et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Nazarian et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Nissen (2019) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Makel(2009) , Yaghoubi & Mahmoudi (2016) , Miranda et al. (2013)
		فضا و تجهیزات و ساختار مدرسه	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari (2019) , Mansouri et al. (2021) et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Nazarian et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Nissen (2019) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022)
		مدیران	Azizi et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Jalil et al. (2022)
	معلم	توانمندی و مهارت معلم	Mortezaian et al. (2022) , Azizi et al. (2019) , Bahramipour et al. (2018) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Nazarian et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Nissen (2019) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Yaghoubi & Mahmoudi (2016) , Miranda et al. (2013)
		ویژگی‌های ذهنی و شخصیتی معلم	Navidi (2019), Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Nazarian et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Jalil et al. (2022) , Miranda et al. (2013)
	شرایط جامعه و کشور	شرایط سیاسی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vaziri et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Gubbins et al. (2021) , Ghobadi et al. (2022) , Jalil et al. (2022)
		شرایط قانونی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vaziri et al. (2022) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Gubbins et al. (2021) , Ghobadi et al. (2022) , Ona (2013)
		شرایط فرهنگی	Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Karimian et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Makel(2009) , Miranda etal. (2013)

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

		شرایط اجتماعی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vathouq & Sahaf (2023) , Subotnik et al. (2011) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Miranda et al. (2013)
		شرایط اقتصادی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Abdol Ali Pour , , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Vaziri et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Gubbins et al. (2021) , Abbasiani et al. (2023) , Naghibi et al. (2021) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022)
	نظام آموزش کشور	برنامه ریزی آموزش و پرورش	Mortezaian et al. (2022) , Ghasemzadeh et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Mozaffari et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Nazarian et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Gubbins et al. (2021) Abbasiani et al. (2023) , Ghobadi et al. (2022) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022) , Makel(2009) , Yaghoubi & Mahmoudi (2016) , Miranda et al. (2013)
		اسناد بالادستی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Mansouri et al. (2021) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Nazarian et al. (2022) , Vaziri et al. (2022) , Ghobadi et al. (2022)
		ساختار نظام	Navidi (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mozaffari et al. (2021) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Abbasiani et al. (2023) , Jalil et al. (2022)
		آموزش عالی	Azizi et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Karimian et al. (2021) , Vaziri et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Olszewski-Kubilius et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022)
	فناوری اطلاعات و دیجیتال	فناوری اطلاعات	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Manani et al. (2019) , Abdol Ali Pour et al. (2023) , Mansouri et al. (2021) , Mozaffari et al. (2021) , Karimian et al. (2021) , Naseri Palangard et al. (2020) , Çetinkaya, & Baykan (2020), Nissen (2019) , Hamza et al. (2020) , Ademola, & Agbakosi (2020) , Ona (2013) , , Aydogan & Aydogan (2020) , Makel(2009)
		آموزش و شبکه‌های مجازی	Naseri Palangard et al. (2020) , Çetinkaya, & Baykan (2020) , Hamza et al. (2020) , Mansouri et al. (2021) , Makel(2009)
		هوش مصنوعی	Çetinkaya, & Baykan (2020) , Naghibi et al. (2021)
	فرایندهای عرصه‌های بین‌المللی	همسویی با تحولات بین‌المللی	Mortezaian et al. (2022) , Navidi (2019) , Azizi et al. (2019) , Bakhtiyari Ramezani et al. (2022) , Vaziri et al. (2022) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) Abbasiani et al. (2023)
		تجربیات بین‌المللی	Azizi et al. (2019) , Nazarian et al. (2022) , Vaziri et al. (2022) , Subotnik et al. (2011) , Veladat & Navehebrahim, (2011) , Hamza et al. (2020) , Gubbins et al. (2021) , Ghobadi et al. (2022) , Naghibi et al. (2021) , Ona (2013) , Jalil et al. (2022)

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

مطابق جدول (۲)، عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان شامل (۸) مضمون ثانویه و (۲۶) مضمون اولیه به دست آمد. مضامین اولیه که به‌عنوان عوامل خرد مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان ارزیابی گردیدند، عبارتند از: اقتصاد خانواده، فرهنگ و مهارت آگاهی خانواده، تحصیلات خانواده، شغل خانواده، توانمندی جسمی دانش‌آموز، ویژگی‌های تحصیلی و شناختی دانش‌آموز، دیدگاه دانش آموز نسبت به حرفه و شغل آینده، برنامه مدرسه، فضا و تجهیزات و ساختار مدرسه، مدیران، توانمندی و مهارت معلم، ویژگی‌های ذهنی و شخصیتی معلم، شرایط سیاسی، شرایط اقتصادی، شرایط اجتماعی، شرایط فرهنگی، شرایط قانونی، برنامه‌ریزی آموزش‌وپرورش، اسناد بالادستی، ساختار نظام آموزش کشور، آموزش عالی، فناوری اطلاعات، آموزش و شبکه‌های مجازی، هوش مصنوعی، همسویی با تحولات بین‌المللی، تجربیات بین‌المللی. در نهایت این (۲۶) مضمون اولیه در قالب (۸) مضمون ثانویه شامل: عوامل خانوادگی، معلم، عوامل فردی، نظام مدرسه، نظام آموزش کشور، شرایط جامعه و کشور، فناوری اطلاعات و دیجیتال، فرایندهای عرصه‌های بین‌المللی به‌عنوان عوامل کلان مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان حاصل گردیدند. در شکل (۳) مدل مفهومی پژوهش به همراه دستاوردهای پژوهش قابل‌مشاهده می‌باشد.

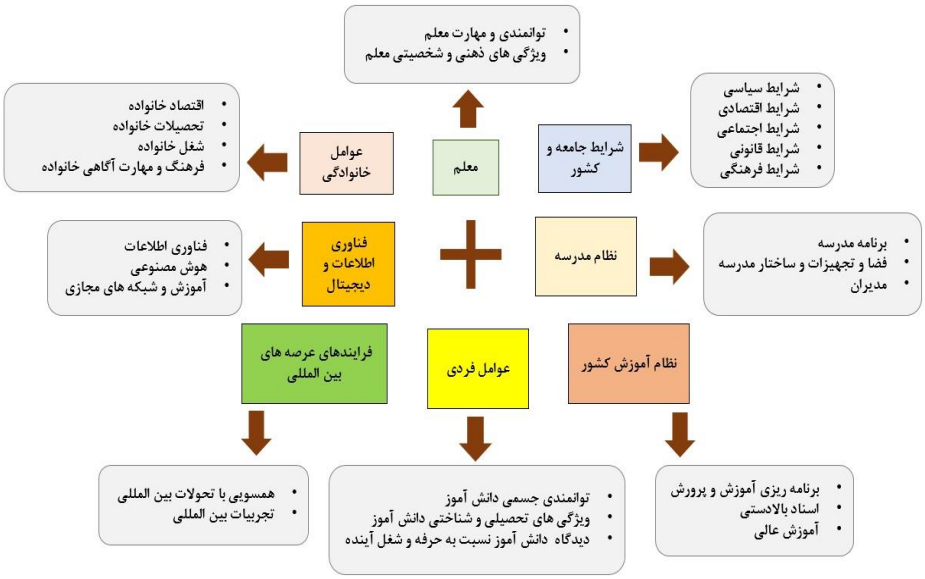

شکل۳: مدل مفهومی پژوهش

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر در راستای شناسایی عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان ارایه گردید. بر اساس یافته‌های پژوهش عوامل مؤثر در شناسایی استعداد دانش‌آموزان شامل (۲۶) مضمون اولیه بود که با روند کدگذاری ثانوی در قالب (۸) مضمون ثانویه شامل عوامل خانوادگی، معلم، عوامل فردی، نظام مدرسه، نظام آموزش کشور، شرایط جامعه و کشور، فناوری اطلاعات و دیجیتال، فرایندهای عرصه‌های بین‌المللی دسته‌بندی گردیدند. در راستای یافته‌های پژوهش می توان اذعان داشت که هر انسانی استعدادهای مختلفی دارد و این وظیفه شخص می‌باشد که بتواند با آگاهی و خودشناسی استعدادهای ویژه را از استعدادهای دیگر تمییز داده و با تمرکز بر استعدادهای خاص خود در جهت رشد و کمال حرکت کند. اما دانش‌آموزان، به تنهایی و بدون مشورت نمی‌توانند دست به انتخاب و عمل بزنند و بتوانند تصمیم بزرگی در راستای آینده خویش بردارند. لذا مسئولیت خانواده و سیستم آموزشی در این امر حائز اهمیت می‌باشد (Darvish Mohammadi, 2011). نتایج پژوهش نشان داد که خانواده با مضامین فرعی تحصیلات خانواده، شغل خانواده، اقتصاد خانواده و فرهنگ و مهارت آگاهی خانواده از معیارهای بسیار مهم دخیل در استعدادیابی دانش‌آموزان می‌باشد. بی‌شک، مهم‌ترین مسئولیت خانواده، کوشش در راستای تعلیم تربیت فرزندان است. البته هدف از تعلیم و تربیت خانواده به معنای عامیانه یعنی مطیع کردن و بزرگ کردن فرزندان و... نیست بلکه هدف از تعلیم و تربیت، هدایت فرزندان در جهت رشد و شکوفایی توانمندی‌ها، قابلیت‌ها و استعداد فرزندان می‌باشد(Marashi, 1998) . عدم آگاهی خانواده‌ها موجب برخی تصمیمات غلط و تحمیلی بر فرزندان می‌شود که عواقب جبران‌ناپذیری به همراه خواهد داشت، به همین دلیل با توجه به مضامین فرعی، مهارت و آگاهی خانواده به همراه تأمین منابع مورد نیاز دانش‌آموزان در کنار شرایط تحصیلی و شغلی خانواده از معیارهای بسیار مهم اثرگذار در استعدادیابی دانش‌آموزان هستند. استعداد کودکان بایستی در بازه زمانی مشخص از سنین کودکی مورد مطالعه و پیگیری قرار گیرد و هرچقدر استعداد کودکان به‌موقع و در زمان مناسب تشخیص داده نشود، عواقب آن علاوه بر زندگی تحصیلی و کاری خود فرد بلکه جامعه را نیز تحت شعاع قرار می‌دهد. انتظارات و باورهای فرهنگی در مورد استعداد و موفقیت می تواند نگرش والدین و حمایت از آرزوهای خاص را شکل دهد. تأثیر والدین در شکل دادن به تجربیات اولیه کودک، قرار دادن آنها در معرض فعالیت های مختلف و ارائه حمایت قابل توجه است(Xiang et al., 2022). Lee(2010) در پژوهش خود به بررسی نقش پدر در خانواده بر فرایند شکوفایی و توسعه دانش‌آموزان پرداخته است. وی با درگیر کردن استعدادهای تحصیلی و غیر آکادمیک، فرآیند رشد استعداد را به طور جامع شناسایی کرده و به نقش مؤثر پدر خانواده بر استعداد دانش آموز اشاره کرده است. در حیطه معیار مربوط به معلم که با دو مضمون اولیه تحت عنوان توانمندی و مهارت معلم و ویژگی‌های ذهنی و شخصیتی معلم بیان شد می توان اذعان داشت که معلمان غالباً به‌عنوان پیشرو برای

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های مربوط به استعداد عمل می‌کنند، نقش آن‌ها در فرآیند شناسایی استعداد دانش‌آموزان بسیار مهم است. (Lee et al. , 2022) . معلمان با توانمندی و آگاهی به ویژگی‌های منحصربه‌فرد دانش‌آموزان و داشتن دستورالعمل‌های ویژه و دانش و بینش سعی می‌کنند تا محیط درسی متعادلی برای دانش‌آموزان فراهم کرده و صلاحیت و شایستگی‌های دانش‌آموزان را به‌درستی تشخیص دهند. همان‌طوری که Hutton (2022) در پژوهش خود بیان نمودند، اولویت دادن معلم به حفظ روابط و نحوه تعامل با دانش‌آموزان بسیار اهمیت دارد. زمان‌بندی معلم، شور و شوق معلم، حس همدلی با دانش‌آموزان و تمرکز بر تجربیات زیسته دانش‌آموزان در راستای شناسایی و توسعه استعداد دانش‌آموزان مؤثر می‌باشد. درواقع وظیفه معلم، علاوه بر انتقال دانش به دانش‌آموزان بلکه تعلیم و پرورش ظرفیت و پتانسیل فکری و منطقی دانش‌آموزان و تربیت و رشد دانش‌آموزان در راستای دستیابی به شخصیت سالم از منظر رویکردهای اجتماعی، ارتباطی و شناختی می‌باشد (Mashinchi et al. , 2021) . معلمان با ویژگی‌های شخصیتی مطمئن و شایسته و تأثیرگذار، دانش‌آموزان بااستعداد خود را تشویق و هدایت می‌کنند تا دانش‌آموزان بتوانند تمامی پتانسیل خود را به کار گیرند و با فراهم کردن سیستم آموزشی مناسب و منابع مورد نیاز دانش‌آموزان در راستای یادگیری مستقل و مشارکتی دانش‌آموزان گام برداشته و درعین‌حال مهارت‌های لازم برای رشد استعداد دانش‌آموزان را در اختیار آن‌ها قرارمی‌دهند (Elm. & Barzegar Khandouzi, 2023). معلمانی که درک عمیقی از رشد استعداد و سبک‌های یادگیری متنوع دارند، می‌توانند به طور مؤثر استعدادهای متنوع را شناسایی و پرورش دهند. توسعه حرفه‌ای مستمر در استراتژی‌های استعدادیابی بسیار مهم است. معلمان در کلاس درس می‌توانند با برگزاری کلاس درس به شیوه تعاملی باعث افزایش خلاقیت و نوآوری دانش‌آموزان و همچنین کاهش اضطراب آنان شوند(Mahdavi Najmabadi et al., 2020). در مورد معیار بعدی تحت عنوان دانش‌آموز با مضامین فرعی توانمندی جسمی دانش‌آموز، ویژگی‌های تحصیلی و شناختی دانش‌آموز و شغل آینده دانش‌آموز می توان بیان نمود که هر دانش‌آموز با ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود می‌تواند در زمینه‌های استعداد ویژه خویش قدم نهاده و به رشد و شکوفایی برسد. . انگیزه و اشتیاق به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در مواجهه با چالش‌ها و موانع، استقامت بیشتری از خود نشان دهند. زمانی که دانش‌آموز با اشتیاق و انگیزه به دنبال رسیدن به هدفش می‌رود، او تمایل بیشتری به پشتیبانی از خود و ادامه راه دارد(Ali et al., 2020). یکی از مهم‌ترین اهداف دانش‌آموزان از تحصیل، داشتن موقعیت کاری و شغل متناسب با ویژگی‌ها و توانمندی‌های خود می‌باشد و اگر دانش‌آموزان زمینه‌های استعداد خود را به‌درستی درک کرده و به دنبال رشد آن‌ها باشند، در آینده جامعه با مشکلات مربوط به تحصیل‌کرده‌های جویای کار مواجه نمی‌شود (Mousavi et al. 2022). تفاوت‌های ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان از منظر رویکردهای شناختی، عاطفی، روانی، جسمی، حرکتی و... به‌عنوان یک مسأله اساسی برای معلمان، اساتید و محققان حوزه علوم تربیتی مطرح بوده است. Ababaf (2008) در پژوهش خود دریافت که دانش‌آموزان دختر از

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

راه کارهای شناختی مرور ذهنی برای بررسی تکالیف و حل مسائل پیچیده و همچنین از فرایندهای فراشناختی در حوزه علم و دانش، خود کنترلی، ترتیب دهی و منظم بودن بیشتر و بهتر از پسران استفاده می‌کنندر حیطه معیار فناوری اطلاعات و دیجیتال با مضامین فرعی فناوری اطلاعات، هوش مصنوعی و آموزش و شبکه‌های مجازی موقعیت‌های بسیار متنوع و جالب برای شناسایی استعداد دانش‌آموزان فراهم می‌شود به‌طوری‌که حتی می توان از یک رویکرد آموزشی بسیار مهم اطمینان حاصل کرد که در آن نیازها و قابلیت‌های دانش‌آموزان مورد بهره‌برداری و حمایت قرار می‌گیرد. با استفاده از امکاناتی که امروزه فناوری اطلاعات و فناوری دیجیتالی برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند مزیت‌های آکادمیک و آموزشی ارتقا یافته و چالش‌های متفاوتی که ممکن است دانش‌آموزان در حیطه استعدادهای خود و اتخاذ تصمیمات آینده با آن مواجه شوند به‌صورت نمایشی، تئوری و عملی برای دانش‌آموزان قابل لمس خواهد بود. همچنین از مزیت‌های استفاده از تکنولوژی دیجیتالی و شبکه‌های مجازی می توان به شناسایی و درک تمایز استعدادهای مختلف دانش‌آموزان دست‌یافت(Alshareef et al., 2022) به‌عنوان مثال، در اکثر مدارس چین محیط فناوری ابری برای دانش‌آموزان دوره آموزشی ۱۲ ساله طراحی گردیده است که شامل یادگیری مبتنی بر وب، مدیریت برنامه درسی مبتنی بر وب و توسعه حرفه‌ای مبتنی بر وب می‌باشد تا فرصت‌هایی برای پویش استعداد خلاق دانش‌آموزان و پرورش تفکر انتقادی صورت پذیرد. ون جیابائو، نخست‌وزیر سابق، در کنفرانس ملی کاری در سال ۲۰۱۰ بیان نمود که دانش و فناوری به‌عنوان اصلی‌ترین عامل رقابت در حوزه ملی به شمار می‌رود. رسالت مهم آموزش‌وپرورش در بازه زمانی پیش رو، به اجرا گذاشتن سیاست‌ها آموزشی بازبینی شده و توسعه یافته، ایجاد رویکردهای تربیت و توسعه استعداد، ارتقای نظام‌مندی برنامه‌های استعدادیابی و تربیت استعداد، شکوفایی و رشد استعداد شخصی دانش‌آموزان می‌باشد (Wang et al., 2016). در راستای معیار اصلی نظام آموزش کشور با مضامین فرعی ساختار نظام، آموزش عالی، اسناد بالادستی و برنامه‌ریزی آموزش‌وپرورش بسیاری از نظریات حوزه دانش‌آموزان شامل نظریه فرهنگی – اجتماعی رشد، نظریه یادگیری در حد تسلط، نظریه سبک‌های شناختی، نظریه سبک‌های یادگیری و... از نظریات مهم به شمار می‌روند که از تفاوت‌های ویژگی‌های دانش‌آموزان حمایت می‌کنند. از مهم‌ترین ویژگی‌های مشترک این نظریات می‌توان تنوع و کثرت، شمول و فراگیری، انعطاف‌پذیری و محوریت یادگیرنده در برنامه درسی را نام برد که در ادامه باعث رعایت عدالت آموزشی و رشد و شکوفایی استعداد دانش‌آموزان می‌شود. لذا پیشنهاد می‌شود که مدیران و مسئولین آموزش‌وپرورش در حوزه برنامه‌ریزی آموزش‌وپرورش در سطح کلان و در سطح برنامه‌ریزی درسی به‌عنوان سطح خرد، با رعایت نظریات ارزشمند و راه کارهای غنی که این نظریات به دنبال دارند، به برنامه‌ریزی صحیح بپردازند (Eslamian et al., 2022) . در حوزه معیار سیستم مدرسه با مضامین فرعی برنامه مدرسه، مدیران و فضا و تجهیزات و ساختار مدرسه می توان بیان نمود که امکانات آموزشی در کلاس درس و ساختار مدرسه و تجهیزات آموزشی که در مدارس برای دانش‌آموزان تهیه می‌شود بر انگیزه دانش‌آموزان تأثیر گذاشته و

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

تناسب امکانات آموزشی از قبیل کارگاه‌های آموزشی، کتابخانه، آزمایشگاه و... با ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان و ویژگی‌ها منحصربه‌فرد فرد هریک از آنان بر بروز ایده‌های خلاقانه و نوآورانه و کشف استعداد دانش‌آموزان تأثیرگذار می‌باشد به طوریکه با آشکار شدن زمینه‌های استعداد دانش‌آموزان، روند یادگیری در کلاس درس نیز تسهیل می‌یابد (Mosteller et al., 1996). همچنین، مدیران مدارس در ایجاد محیطی که از رشد استعدادها حمایت می‌کند کمک می‌کنند. تصمیمات آن‌هادر مورد تخصیص منابع، طراحی برنامه درسی و اجرای برنامه‌های غنی‌سازی می‌تواند بر نحوه شناسایی و پرورش استعدادها تأثیر بگذارد (Subotnik et al., 2011) . وقتی امکان کار عملی و شرایط فعالیت‌های گروهی در کلاس درس و مدرسه برای دانش‌آموزان فراهم شود علاوه بر پیشرفت تحصیلی و رشد و شکوفایی استعدادهای تئوری دانش‌آموزان، در آینده برای آن‌ها شرایط و موفقیت‌های شغلی و کاری نیز فراهم می‌شود. در این راستا، تجربیات کشورهای توسعه‌یافته و موفق در حوزه آموزش‌وپرورش عملی و بر اساس مهارت و نیازمندی‌های دانش‌آموزان، همچون آلمان، انگلستان، کانادا، آمریکا، سوئیس و ژاپن نشان می‌دهد که ساختار مدرسه و نحوه آموزش‌وپرورش عملی برای دانش‌آموزان در آینده باعث پیشرفت و توسعه حرفه‌ای و شغلی آنان می‌شود (Organisation for Economic Co-operation and Development, 1995) . در خصوص معیار شرایط جامعه و کشور با مضامین فرعی شرایط سیاسی، شرایط اقتصادی، شرایط فرهنگی، شرایط اجتماعی و شرایط قانونی می توان اشاره کرد که یکی از مهم ترین و اصلی ترین مولفه های تاثیر گذار بر هدایت استعداد دانش آموزان، شرایط موجود در کشور من جمله شرایط اقتصادی می باشد که دانش آموزان را الزام نموده تا به دنبال حرفه های پردرآمد و فائق آمدن بر مشکلات و موانع بیکاری باشند و این روند حتی در خانواده های فرهیخته نیز قابل مشاهده می باشد که فرزندان را به سمت رشته های پردرآمد و حرفه های مطرح سوق می دهند و از زمینه استعدادهای ویژه فرزندان غافل می شوند. متأسفانه مشکلات مربوط به بیکاری جوانان دامن گیر بسیاری از کشورها و همچنین ایران بوده و منشأهای مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و ... را به دنبال دارد (National Youth Organization, 2002) . تجارب کشورهای پیشرفته از جمله ژاپن حاکی از آنست که سرمایه گذاری بر روی نیروی انسانی و توسعه آموزش و رشد استعدادها مولد بوده و نه تنها باعث ایجاد انگیزش و نگرش مثبت در زندگی شخصی و تحصیلی دانش آموزان شده، بلکه باعث رشد و ترقی و توسعه کشورها نیز می شود. با توجه به تفاوت های بافت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... موجود در جامعه نمی توان قوانین جهان شمول برای جوامع تعریف نمود اما می توان شاخص های اصلی و مشترک را تعریف و مشخص نمود و در جهت بهبود شاخص ها گام برداشت. در خصوص معیار فرایندهای عرصه‌های بین‌المللی با مضامین فرعی همسویی با تحولات بین‌المللی و تجربیات بین‌المللی می توان اذعان داشت که یکی از موضوعات مهم در مورد آموزش دانش‌آموزان، آموزش رفتار اجتماعی، رفتارهای عقلانی، آموزش برای شهروند جهانی‌شدن در سطوح نگرشی، شناختی و مهارتی می‌باشد تا دانش‌آموزان مهارت‌های ارتباطات

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

جهانی را آموخته و همگام با تغییرات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در سطوح ملی و بین‌المللی گام بردارند. یکی از حوزه‌های مربوط به جهانی‌شدن در راستای آموزش‌وپرورش بوده که به شناسایی استعدادهای ویژه دانش‌آموزان و سنجش آن پرداخته تا دانش‌آموزان پتانسیل لازم برای احساس مسئولیت در قبال نقش خود در سیستم آموزشی و جامعه دارا باشند. استعدادهای بالقوه دانش‌آموزان و ارزیابی دقیق آمادگی آنان برای یادگیری و مسئولیت‌پذیری در جامعه می‌پردازد(Davari Kaseb, 2020). با توجه به سیر تحولات عصر حاضر به خصوص در زمینه تکنولوژی و فناوری اطلاعات و تغییر ساختاری که در دوران کرونا و پس‌ازآن در ساختار مدارس و نحوه یاددهی و یادگیری صورت پذیرفت، مسئولان نظام آموزشی را بر آن داشت تا به دنبال راه کارهای مؤثر در راستای هدایت استعداد دانش‌آموزان نه‌تنها در زمینه مسایل تئوری بلکه عملی باشند. امروزه فناوری دیجیتال به خصوص گوشی همراه جزء لاینفک زندگی دانش‌آموزان محسوب می‌شود و با آگاهی دانش‌آموزان از تحولات عرصه حاضر و با مشاهده نتایج فعالیت‌های کشورهای توسعه‌یافته و پیشرو در شبکه‌های مجازی و گروه‌های مجازی مختلف، دانش‌آموزان را بر آن داشته تا زمینه‌های استعداد خویش را بهتر شناسایی کنند. دانش‌آموزان در این عرصه خود را با دانش‌آموزان مستعد و موفق در سایر کشورها مقایسه نموده و به دنبال امکانات و راه کارهای مشابه برای استفاده خود هستند. لذا سیر تحولات بین‌المللی و افزایش تجربیات و آگاهی خود دانش‌آموزان به عنوان یکی از معیارهای بسیار مهم در حوزه استعدادیابی دانش‌آموزان محسوب می‌شود و این نیازمند شکوفایی و رشد و توسعه قابلیت‌ها، ویژگی‌ها و شایستگی‌های دانش‌آموزان می‌باشد. Butter et al. (2015) در پژوهش خود به ارایه مدل بین فرهنگی برای مدیریت استعداد پرداخته‌اند. ارتباط قوی بین فناوری‌ها و جهانی‌شدن باعث شده است که پدیده بین فرهنگی در سطح جهانی افزایش یابد و تشخیص و ارتقای استعدادهای دانش‌آموزان از طریق یادگیری مشارکتی و گفتگوی بین فرهنگی امکان‌پذیر شود.

تعارض منافع/ حمایت مالی:

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری تحت عنوان طراحی الگوی عوامل مؤثر در استعدادیابی دانش‌آموزان متقاضی ورود به مدارس سمپاد در گروه مدیریت آموزشی دانشگاه تهران، متعلق به نویسنده اول مقاله میباشد و هیچگونه تضاد منافعی در بین نویسندگان وجود نداشته است. همچنین پژوهش حاضر با منافع هیچ سازمان و یا ارگانی در تضاد نیست. لازم به ذکر است تأمین منابع تحقیق حاضر، تماماً بر عهده نویسندگان پژوهش بوده است.

[Downloaded from journaliea.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

منابع

- Ababaf, Z. (2008). Comparison of cognitive and metacognitive strategies of middle school students by ability level, field of study and gender and offering suggestions in the field of curriculum. Educational Innovations, 7(25), 119-150.[In Persian]
- Abbasiani, M. , Safarnavadeh, M. , Shafiee, N, Mehdizadeh, A. (2023) The Attention of the Educational Systemto Identify the Best Talents in the Elementary School, *Islamic Life Style*.6: 107-112. [In Persian]
- Abdol Ali Pour, M. , Yarmohammadzadeh, P. , & Ghasemzadeh, A. (2023). Validation of the data model of the Foundation for talent identification of students with potential for teaching jobs. *Teaching and Learning Research*. [In Persian]
- Ademola, C. , Agbakosi, A. (2020). Basic Education And Talent Descovery Of Juniour Secondary School Students In Ibadan North Local Government Area Of Oyo State, *International Journal of Innovative Research and Advanced Studies (IJIRAS)* Volume 7 Issue 2.
- Ali, M., Shariat Ullah, M., & Guha, S. (2020). Role of Talent Development on Talent Engagement and Self-Efficacy: A Structural Model. *In Journal of Social Economics Research* (Vol. 7, Issue 2, pp. 118–129). Conscientia Beam.
- Alimorad, H. & Sharif, H. (2023). The importance of creative thinking and teaching entrepreneurial values in schools. Journal of Mathematics and Society, 7(4) , 79-84. [In Persian]
- Alshareef, K. K., Imbeau, M. B., & Albiladi, W. S. (2022). Exploring the use of technology to differentiate instruction among teachers of gifted and talented students in Saudi Arabia. *Gifted and Talented International*, *37*(1), 64-82.
- Azizi, Gh. , Ezati, M. , Mohammad Davoudi, A. H. (2020). Presenting Talent Management Model In Tehran City Schools: A Qualitative Study. *Journal of School Administration*, 8(3) , 29-49. [In Persian]
- Bakhtiyari Ramezani, Gh, Sahebalzamani M, Niknami M. (2022). Identifying the Dimensions and Components of Constituent and Effective Factors on Discovery and Support of the Talents of Junior High School Students in Deprived Areas, Association of Sociology of Education. 8(2): 167-176.. [In Persian]
- Bahramipour, M. , Abedi, A. , Faramarzi, S. , Malekpour, M. , & Yar Mohammadian, A. (2018). Modeling prediction of mathematical talent based on creativity variables and personality type in gifted elementary school students. Knowledge and research in applied psychology, 19(3). [In Persian]

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Chowkase, A. A. , Watve, S. (2022). From I to We: The Three C's Conception of Gifted Education. In: Sternberg, R. J. , Ambrose, D. , Karami, S. (eds) The Palgrave Handbook of Transformational Giftedness for Education. Palgrave Macmillan, Cham.
- Darvish Mohammadi, M.(2011). Talent and Its Relationship with Intelligence and Creativity. The Growth of School Counselor Education Journal. 26. 19-36.[In Persian]
- Davari Kaseb, Z.(2020). Globalization and Education, A factor in Changing the Culture and Education of Students. The 5th International Conference on Innovation and Research in Educational Sciences, Management and Psychology, Tehran.[In Persian]
- Elm. R. Barzegar Khandouzi, A.(2023). Conceptualization of the Head-Heart-Hands model for the teacher in the 21st century. Journal of New Advances in Psychology, Training and Education. 62(6), 65-82.[In Persian]
- Eslamian, Z., Saeedi Rezvani, M., Karmi, M., & Evans, D. (2022). Investigating the individual differences of students from the perspective of theoretical implications in curriculum design. Curriculum Research, 12(2), 28-51.[In Persan]
- Estabrooks C. & Field P. (1994) Aggregating qualitative findings: an approach to theory development. Qualitative Health Research 6(4) , 553–560.
- Feldhusen, J. F. (1994). Talent identification and development in education (TIDE). *Gifted Education International*, *10*(1) , 10-15.
- Gagné, F. (1995). From giftedness to talent: A developmental model and its impact on the language of the field. Roeper Review, 18, 103–111.
- Ghasemzadeh, A. , Abedi, M. , & Nilfroshan, P. (2022). Examining models of talent identification in psychology and educational sciences. Knowledge and Research in Applied Psychology, 23(1). [In Persian]
- Ghobadi, B. , Bahrami, S. , & Eydi, H. (2022). Designing a talent identification model in student sports with emphasis on psychological factors. **Sport Psychology Studies**, **11**(40) , 85-106. [In Persian]
- Gubbins, E. J. , Siegle, D. , Ottone-Cross, K. , McCoach, D. B. , Langley, S. D. , Callahan, C. M. , Brodersen, A. V. , & Caughey, M. (2021). Identifying and Serving Gifted and Talented Students: Are Identification and Services Connected? In Gifted Child Quarterly (Vol. 65, Issue 2, pp. 115–131). SAGE Publications.
- Hamza, E. A. , Mohamed, E. , & Elsantil, Y. (2020). A Systemic Review based Study of Gifted and Talented. Talent Development & Excellence,Vol.12, No. 2s, 2888-2897
- Heller, K. A. , & Hany, E. (2004). Identification of gifted and talented students. *Psychology Science*, *46*(3) , 302-323.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Herber, O. R. , & Barroso, J. (2019). Lessons learned from applying Sandelowski and Barroso's approach for synthesising qualitative research. In Qualitative Research (Vol. 20, Issue 4, pp. 414–431). SAGE Publications.
- Horn, C. V. (2015). Young scholars: A talent development model for finding and nurturing potential in underserved populations. *Gifted Child Today*, *38*(1), 19-31.
- Hutton, J. C. (2022). Teacher–student relationships: The lived experiences of four K–12 music educators. *Journal of Music Teacher Education*, *32*(1), 38-52.
- Jalil, A. , Mahdi, W. A. , & Basim, D. (2022). A Study of Talent Perceptions in Classroom Activities: in Select Iraqi Primary School Instructors. Research Square Platform LLC.
- Juchnowicz, M. (2005). Motywowanie do rozwoju. In S. Borowska (ed.) , Zarządzanie talentami. Warszawa: IPiSS.
- Kamali, Y. (2017). Meta-Synthesis and its application in public policy. Politics Quarterly, 47(3) , 721-736. [In Persian]
- Karimian, A. , Hosseinian, S. , Farrokhi, N, Yazdi, S. , (2021). Investigation of the Practicality of Bart's Aptitude Test for For 9th Grade Students. Quarterly Journal of Career & Organizational Counseling Vol, 13/ No, 46, 25-40. [In Persian]
- Kocakoyun Aydogan, S. , Aydogan, A. (2020). Determining the gamification user types of gifted children and their parents, and examining them in terms of motivation. *7th International Conference on Education and Social Sciences - DUBAI (UAE)*
- Langenegger, P. B. , Mahler, P. , & Staffelbach, B. (2011). Effectiveness of talent management strategies. In European J. of International Management (Vol. 5, Issue 5, p. 524). Inderscience Publishers.
- Lee, S. Y. (2010). Fathers' roles in the process of talent development. *Asia Pacific Education Review*, *11*, 497-513.
- Lee, H., Seward, K., & Gentry, M. (2022). Equitable identification of underrepresented gifted students: The relationship between students' academic achievement and a teacher-rating scale. *Journal of Advanced Academics*, *33*(3), 400-432.
- Ludvigsen MS, Hall EOC, Meyer G, Fegran L, Aagaard H, Uhrenfeldt L. Using Sandelowski and Barroso's Meta-Synthesis Method in Advancing Qualitative Evidence. Qualitative Health Research. 2016;26(3): 320-329.
- Mahdavi Najmabadi, Z., Kadivar, P., Arjmandnia, A.A., & Posheneh, K. (2020). Investigating the relationship between Visual-spatial Processing and working memory with creativity and math anxiety: mediation of math self-efficacy and social intelligence. Innovation & Creativity in Human Sciences, 9(4), 1-34. [In Persian]

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Makel, M. C. (2009). Student and Parent Attitudes before and after the Gifted Identification Process. In Journal for the Education of the Gifted (Vol. 33, Issue 1, pp. 126–143). SAGE Publications.
- Manani, R. , Abedi, A. , Dortaj, F. , & Farrokhi, N. (2019). Model for identifying mathematical talent based on the approach of multiple criteria in gifted and talented students. Empowerment of exceptional children, 10(1). [In Persian]
- Mansouri, R. , Rahmani, H. , & Saadatmand, Z. (2021). Evaluation of Shahab project in the curriculum of the second year of elementary school based on goals, content and methods. Iranian Political Sociology Monthly, 5(12). [In Persian]
- Marashi, S.M.(1998). The role of Parents and Teachers in the Education of Creative and Gifted children, Teacher Growth Journal.137. 25-27.[In Persian]
- Mashinchi, A., Akhlagh Nik, Y., Abdollahi, M.(2021). Examining the teaching method in education. Studies in Psychology and Educational Sciences (Nagareh Higher Education Institute). 24. 69-82.[In Persian]
- Miranda, L. C. , Araújo, A. M. D. D. C. , & Almeida, L. S. (2013). Identification of gifted students by teachers: reliability and validity of the cognitive abilities and learning scale. Research and Dissemination Magazine in Psychology and Speech Therapy. 3(2): 14-18
- Mortezaian, M. , Mirzazadeh, Z. , Keshtidar, M. , & Talebpour, M. (2022). Presentation of the management model of sports talents of Iranian students based on the data theory of the foundation. Sociological strategic studies in sports, Online First. [In Persian]
- Mosteller, F., Light, R. J., & Sachs, J. A. (1996). Sustained Inquiry in Education: Lessons from Skill Grouping and Class Size. Journal of Harvard Education Review, 66(4).pp. 797 - 842
- Mozaffari H, Shayegan F, Mohebi A. (2021). Identifying the Dimensions and Components of Intelligence and Talent Management for Elementary School Students. Islamic Life Style; 5. [In Persian]
- Mousavi, S.Z., Sabahizadeh, M., Nami, K., Parsapour, A.(2022). Conceptual model of career guidance of primary school students based on individual talents. Islamic lifestyle with a focus on health. 6 (3): 472-480[In Persian]
- Naghibi, S. H. , Anbarian, M. , Shirzad, E. (2021). A pattern design for talent identification in karate based on artificial intelligence algorithms. Research in Sport Medicine and Technology. No. 11, 37-54. [In Persian]
- Naseri Palangard, V. , Bahrami, S. , Zardashtian, S. , & Yousefi, B. (2020). The role of family and school management in the development of sports talents. Sports management and development, 9(3). [In Persian]
- National Association for Gifted Children. (2010). **Redefining giftedness for a new century: Shifting the paradigm**.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Navidi, A. (2019). Evaluation of the Trial Implementation of the Shahaab Project. QJOE 35 (1): 51-72. [In Persian]
- Nazarian, M. , Mehdad, A. , Abedi, A. , Nadi, M. (2022). Identifying teaching methods and components and compiling its interpretive model based on teachers' lived experiences in order to discover the talent of experimental sciences of elementary students. *Research in Curriculum Planning.* Vol 19. No 45 (continus 72) , Pages 34-58. [In Persian]
- Nissen, P. (2019). Detecting Talent from the Perspectives of Students, Parents, and Teachers. In US-China Education Review B (Vol. 9, Issue 4). David Publishing Company.
- Fallah Mohsenkhani Z. (2016). Analysis of Iranian Labour Force by Flow Statistics. 26 (2): 201-230. [In Persian]
- Olszewski-Kubilius, P. (2018). The role of the family in talent development. *Handbook of giftedness in children: Psychoeducational theory, research, and best practices*, 129-147.
- Olszewski-Kubilius, P. (2021). Optimal parenting and family environments for talent development. In *The Social and Emotional Development of Gifted Children* (pp. 205-215). Routledge.
- Olszewski-Kubilius, P. , Subotnik, R. F. , & Worrell, F. C. (2022). Sociocultural factors that affect the identification and development of talent in children and adolescents. *European Journal of Training and Development*, *47*(3/4) , 404-420.
- Ona, A. (2013). Identification Of Students With Talent in The Technological Domains. Studia Universitatis Babes-Bolyai. No.1, 83-91.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (1995). Emplpyment outlook. Paris: OECD.
- Paterson, B; Thorne, Calnan, C; Jillings. C. (2001) , meta-study of qualitative health research: a practical guide to meta-analysis and meta-synthesis California Sage.
- Peters, S. A., & Gagné, F. (2011). A practical system for identifying gifted and talented students. *Journal for the Education of the Gifted*, 35(4), 396-424).
- Petruța, G. -P. (2013). Teacher's Opinion on the use of Interactive Methods/Techniques in Lessons. In Procedia - Social and Behavioral Sciences (Vol. 76, pp. 649–653). Elsevier BV.
- Pierson, C. A. (2016). Make your peer reviews more organized and systematic with checklists. In Journal of the American Association of Nurse Practitioners (Vol. 28, Issue 12, pp. 637–638). Ovid Technologies (Wolters Kluwer Health).
- Rostan, S. M. (2010). Studio learning: Motivation, competence, and the development of young art students' talent and creativity. *Creativity Research Journal*, *22*(3) , 261-271.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Safi, A. (2021) , elementary education, first and second high school period, Tehran, Samt Publications, 17th edition. [In Persian]
- Salehi, K., Zeinabadi, H., Parand, K. (2009) . Implementing of the systematic approach for Quality evaluation of Technical-Vocational schools (TVS) A case of evaluating girl's TVS in Tehran. Quarterly Journal of Educational Innovations, 8(29), 152-203.[In Persian]
- Sandelowski, Margarete; & Barroso, Julie. (2007). Handbook for synthesizing qualitative. research. New York and London: Springer.
- Schlichter, C. H. (2023). Talents unlimited: Thinking skills instruction for all students. In *Systems and models for developing programs for the gifted and talented* (pp. 433-455). Routledge.
- Subotnik, R. F. , Olszewski-Kubilius, P. , & Worrell, F. C. (2011). Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science. *Psychological science in the public interest*, *12*(1) , 3-54.
- Swiatek, M. A. (2007). *The talent search model: Past, present, and future. Gifted Child Quarterly, 51(4) , 320-329.*
- Tansley, C. (2011). What do we mean by the term "talent" in talent management?. *Industrial and commercial training*, *43*(5) , 266-274.
- Türkman, B. (2020). The evolution of the term of giftedness & theories to explain gifted characteristics. *Journal of Gifted Education and Creativity*, *7*(1) , 17-24.
- Ulrich, D. , & Smallwood, N. (2012). What is talent?. *Leader to leader*, *2012*(63) , 55-61.
- Vardi, S., & Collings, D. G. (2023). What's in a name? talent: A review and research agenda. *Human Resource Management Journal*, *33*(3), 660-682.
- Vaziri, J. , Safania, A. M. , Nikbakhsh, R. , & Doroudian, A. A. (2022). Causative Conditions Affecting Recognition of Sports Talents in SAMA Schools in Iran (A Study Based on Grounded Theory). *Strategic Studies on Youth and Sports*, *20*(54) , 247-264. [In Persian]
- Veladat, F. , & Navehebrahim, A. (2011). Designing a model for managing talents of students in elementary school: A qualitative study based on grounded theory. In Procedia - Social and Behavioral Sciences (Vol. 29, pp. 1052–1060). Elsevier BV.
- Vothouq, A. , & Sahaf, M. Kh. (2023). Architectural Phenomenology, An Effective Paradigm in the Architectural Design of Spaces for Discovering Children's Talent. Space and Space Studies Quarterly, Online First. Volume 1, No. 3, 31-46. [In Persian]
- Wang, J., Lv, Y., Jou, M., & Zhang, J. (2016). Research on the effects of cloud-based pedagogy for creative talents: A case study on Chinese High School. *Computers in Human Behavior*, *63*, 229-239.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]

- Xiang, C., Tengku Kamalden, T.F., Liu, H., & Ismail, N. (2022). Exploring the Multidisciplinary Factors Affecting Sports Talent Identification. *Frontiers in psychology*, 13, 948121.
- Yaghoubi, A.& Mahmoudi, M. (2016). Investigating the role of talent in students and providing solutions for parents and teachers to identify and nurture. Forth National Conference On Sustainable Development In Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies. [In Persian]
- National Youth Organization. Youth National Report. (2002). Examining the Employment status of the youth in Iran. Tehran: Ahl Qalam Cultural Institute. 1-11.[In Persian]
- Çetinkaya, A. , & Baykan, Ö. K. (2020). Prediction of middle school students' programming talent using artificial neural networks. In Engineering Science and Technology, an International Journal (Vol. 23, Issue 6, pp. 1301–1307). Elsevier BV.

[Downloaded from journalieaa.ir on 2026-11-24]

[DOI: 10.61186/meo.13.2.121]